

Sygn. akt IV KK 768/18

WYCIĄG Z PROTOKOŁU ROZPRAWY KASACYJNEJ

Dnia 28 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Małarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Patrycja Kotlarska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego

Sąd Najwyższy postanowił:

1. pozostawić kasację bez rozpoznania;
2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z 23 stycznia 2018 r., przypisał J. K. popełnienie trzech przestępstw i wymierzył mu za nie trzy kary jednostkowe: karę roku pozbawienia wolności (pkt I) oraz dwie kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i dwie kary grzywny w ilości po 400 stawek dziennych, każda w wysokości 100 zł (pkt II b i IV b); na podstawie art. 41 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego dwa środki karne (pkt III i V) i łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia określonej działalności gospodarczej na okres 10 lat (pkt VII); na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 2 k.k. „w miejsce kar jednostkowych wymierzonych w punktach I – III” orzekł w stosunku do oskarżonego karę łączną 2 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w ilości 500 stawek dziennych, każda w wysokości 100 zł (pkt VI); na podstawie art. 69 § 1 – 3 k.k. i art. 70 § 2 k.k. warunkowo

zawiesił wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności na okres 5 lat próby (pkt VIII).

Sąd Apelacyjny w (...), po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2018 r. apelacji prokuratora i obrońcy, zmienił pierwszoinstancyjny wyrok przez uchylenie orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności, a w pozostałej części utrzymał go w mocy.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego złożył obrońca, podnosząc trzy zarzuty: wystąpienia sprzeczności w treści orzeczenia, uniemożliwiającej jego wykonanie, polegającej na orzeczeniu kar łączonych „w miejsce kar jednostkowych wymierzonych w pkt I – III wyroku”, podczas gdy pkt III pierwszoinstancyjnego wyroku nie zawiera rozstrzygnięcia o karach, co stanowiło bezwzględne uchybienie z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., ewentualnie inne rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa (pkt 1 i 2); rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. przez niezaliczenie na poczet kary pozbawienia wolności okresu tymczasowego aresztowania J. K. oraz art. 69 k.k. przez błędną jego wykładnię i uznanie, że wiek oskarżonego i jego stan zdrowia „nie wchodzą w zakres przesłanek pozwalających na zastosowanie dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary” (pkt 3). W konsekwencji autor kasacji zażądał uchylenia zaskarżonego wyrok i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

Prokurator Okręgowy w K. w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej uwzględnienie

Obecny na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej pozostawił kwestię dopuszczalności kasacji do uznania Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się niedopuszczalna.

1. Wytknięte w dwóch pierwszych zarzutach uchybienie stanowiło wręcz akademicki przykład oczywistej omyłki pisarskiej. Tak też ocenił je autor odpowiedzi na kasację, a mimo tego zażądał rozpoznania skargi i wydania wyroku o charakterze kasatoryjnym.

Analiza treści pierwszoinstancyjnego wyroku pozwoliła stwierdzić, że kara łączna pozbawienia wolności i kara łączna grzywny powstały z połączenia trzech kar jednostkowych pozbawienia wolności w rozmiarach – odpowiednio – roku i dwukrotnie roku i 6 miesięcy oraz dwóch kar jednostkowych grzywny w ilościach po 400 stawek dziennych, każda w wysokości 100 zł. Motywacyjna część tego wyroku wykluczała jakikolwiek inny sposób rozumienia znaczenia treści orzeczenia o karze łącznej, zamieszczonego w pkt VI (s. 113 uzasadnienia wyroku Sądu *a quo*). W żadnym więc razie dostrzeżona wadliwość redakcyjna nie mogła zostać oceniona ani jako rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa, ani tym bardziej jako bezzwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. Była to oczywista omyłka mająca niewątpliwie charakter techniczno – pisarski. Bezdyskusyjne pozostaje, że miała ona charakter niezamierzony, a więc nie sposób było ją uznać za wynik celowego działania. Jej skorygowanie nie będzie oznaczało przekształcenia czy zmiany wyroku, lecz sprowadzać się będzie do przywrócenia jego wewnętrznej spójności. Polegać będzie jedynie na wyeliminowaniu z pkt VI wyroku słów „w punktach I – III” i zastąpieniu ich słowami „w punktach I, II b i IV b”.

2. Wytknięta w zarzucie trzecim (*tiret pierwsze*) nieprawidłowość polegająca na niezaliczeniu na poczet kary pozbawienia wolności okresu tymczasowego aresztowania J. K. nie mogła przynieść oczekiwanego przez skarżącego rezultatu. Jakkolwiek rozstrzygnięcie w tym przedmiocie jest obligatoryjne i powinno być zawarte w wyroku, na co wskazuje art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k., to jednak jeśli w wyroku nie zamieszczono takiego rozstrzygnięcia, właściwy sąd orzeka o tym na podstawie art. 420 § 1 k.p.k. postanowieniem na posiedzeniu.

3. Sąd Najwyższy jest zdania, że skoro sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej w trybie art. 105 k.p.k. oraz uzupełnienie wyroku o rozstrzygnięcie co do zaliczenia tymczasowego aresztowania lub zatrzymania w trybie art. 420 k.p.k. może nastąpić w każdym czasie i odbywać się poza ramami głównego postępowania (pierwszoinstancyjnego czy odwoławczego), to brak jest podstaw prawnych do korygowania w tym zakresie wyroków za pomocą nadzwyczajnego środka zaskarżenia w postaci kasacji (zob. postanow. SN z 8 listopada 2016 r., V KK 148/16).

Wprawdzie dopuszczalność sprostowania oczywistych omyłek lub uzupełniania wyroków o orzeczenia zaliczające okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie na poczet kary przez Sąd Najwyższy budzi kontrowersje, niemniej dominujące jest zapatrywanie, że organ ten takich uprawnień nie ma. Za takim właśnie poglądem opowiada się skład rozpoznający niniejszą sprawę, aprobując argumentację zaprezentowaną w licznych judykatach wydanych w tej mierze (zob. postanowienia SN z: 16 grudnia 2009 r., IV KK 355/09; 7 października 2009 r., IV KK 161/09; 16 grudnia 2009 r., IV KK 347/09; 3 lutego 2010 r., IV KK 351/09).

4. Art. 523 § 1 zd. 2 k.p.k. stanowi, że za pomocą kasacji – co do zasady – nie wolno zaskarżyć wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze. Wprawdzie możliwe jest podniesienie zarzutu obrazy prawa materialnego odnoszącego się do tej części wyroku, ale zarzut taki nie może się odnosić do przepisu, który sąd mógł, ale nie musiał w danej sprawie zastosować. Skoro art. 69 k.k., określający przesłanki warunkowego zawieszenia wykonania kary, stwarza jedynie możliwość, a nie obowiązek zastosowania przewidzianego w nim dobrodziejstwa, to nieskorzystanie z tego rozwiązania, nawet przy założeniu, że niesłuszne, nie stanowi naruszenia prawa materialnego. Inaczej rzecz ujmując: wolno co prawda w kasacji utrzymywać, że wymierzona oskarżonemu kara razi surowością, ale będzie to dopuszczalne i spowoduje wzruszenie zaskarżonego w tym zakresie wyroku tylko wówczas, gdy sąd nie zastosował się do wynikającego z ustawy nakazu lub postąpił wbrew ustawowemu zakazowi.

Dlatego zarzut trzeci (*tiret drugie*) mówiący o rażącym naruszeniu przez Sąd odwoławczy art. 69 k.k. wypadało uznać za niedopuszczalny.

5. Niedopuszczalny charakter wszystkich sformułowanych przez obrońcę zarzutów sprawił, że i na taką ocenę zasługiwała cała kasacja. Stąd decyzja o pozostawieniu jej bez rozpoznania (art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.). O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono po myśli art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.